

Сећање из пепела – документарца о историји и страдању Народне библиотеке Србије

BY [SANJA BAJIĆ](#) 23. ДЕЦЕМБРА 2016.

Народна библиотека Србије

На основу рукописа књиге под насловом **„Кућа несагоривих речи“** историчара Дејана Ристића, некадашњег управника Народне библиотеке Србије и државног секретара за културу, „Филмске новости“ продуцирале су израду документарног филма **„Сећања из пепела“** посвећеног бурној историји и страдању српске националне библиотеке.

Документарни филм премијерно је приказала Радио-телевизија Србије 6. априла 2016. поводом обележавања 75. годишњице уништења Народне библиотеке Србије.

Документарни филм премијерно представља најновија научна сазнања у вези са местом и датумом оснивања Народне библиотеке Србије (**Крагујевац, 12. јули 1838. године**), као и драгоцену архивску, библиотечку, музеолошку и аудио-визуелну грађу која сведочи о развоју установе крајем 19. и почетком 20. века, њеном делимичном страдању током Првог светског рата, потоњој обнови и потпуном уништењу до кога је дошло 6. априла 1941. године.

<https://www.youtube.com/watch?v=bjueuECXy9Q>

НБС на Косанчићевом венцу

По први пут представљени су изузетни сегменти националног културног наслеђа (архивалије које сведоче о оснивању НБС, запаљиви пројектили којима је погођена НБС, делови сачуваног националног фонда, оригинални снимци суђења генералу Александру Леру и др.). Документарни филм настао је са жељом да се од заборава трајно сачувају сведочанства о једном од највећих ратних злочина почињених над културом (културоцид) у европској и националној историји.

После слома нацистичке Немачке у мају 1945. генерал-пуковник нацистичке авијације Александер Лер предао се британским трупама које су га изручиле управо властима државе на чијој је територији починио највеће ратне злочине.

У првом истражном исказу, датом официрима Народноослободилачке војске Југославије средином маја 1945. у месту Купинец код Загреба, генерал Лер је нагласио да му је лично Адолф Хитлер издао наређење за потпуно разарање Београда. „У првом налету требало је да срушимо Народну библиотеку, па тек онда оно што је за нас војнички било интересантно”, нагласио је Лер. На питање југословенских официра зашто баш Народну библиотеку, одговорио је: „Зато што је у тој установи сачувано оно што је вековима чинило културни идентитет тог народа.”

Разарањем објекта Народне библиотеке Србије уништен је скоро читав национални фонд који је почетком 1941. обухватао око 354.000 наслова монографских публикација у око 500.000 свезака, 1.365 рукописа, 226 раних штампаних књига, око 6.260 бројева часописа и новина, око 3.770 писама и 1.447 јединица картографског материјала, графика и фотографија.

(из теа Дејана Ристића „Хитлер је наредио: прво уништити Народну библиотеку)кст

Извор: [rts](#)